

Příručka, která se dostává čtenáři do rukou, podává základní výběr českých termínů souvisejících s archeologií a jejich ekvivalentů v anglickém a německém jazyce. Jedná se o více než tisícovku pojmů, které autoři shromáždili během svých studií archeologie. Postupem času jsme pojali úmysl tyto soukromé slovníčky převést do souhrnné publikovatelné podoby, aby je mohlo využívat větší množství kolegů, a to především studentů, kterým by měla předkládaná kompilace usnadnit práci s cizojazyčnými texty, či komunikaci se zahraničními kolegy, kteří nemají to štěstí, že by uměli česky.

Uvědomujeme si, že nepřicházíme na pole neorané. V nedávné době byly např. publikovány velmi podrobné německo-české archeologické slovníky vytvořené Adolfem Schebekem a Lubomírem Košnarem (*Košnar 2005, Schebek 2007*). Určitou nevýhodu uvedených slovníků spatřujeme v tom, že jsou k dispozici pouze v německo-české verzi, a tudíž nejsou příliš vhodné pro překlad z češtiny do němčiny. Proto jsme se rozhodli, zahrnout do tohoto svazku německý jazyk znovu, tentokrát i v podobě česko-německé, byť podstatně méně detailní.

Z chronologického hlediska není slovník nijak specializován, ovšem výběr termínů nezapře, že jeho autoři se věnují především archeologii pravěku. Z prostorového hlediska jsme se snažili postihnout terminologii středoevropské archeologie.

Slovníček rozhodně nepředstavuje komplexní přehled archeologické terminologie, ani to nebylo cílem při jeho sestavování. Takovýto úkol by vyžadoval větší pracovní tým složený z českých i zahraničních archeologů, ale i jazykovědců. Celá řada speciálních termínů nemá navíc svůj ekvivalent v některém ze tří sledovaných jazyků, a tak jednotlivé části slovníku nejsou zcela identické. Výběr tak většinou nejde na úroveň typologie jednotlivých artefaktů, a rovněž jsme se snažili omezit výskyt termínů, které jsou mezinárodně srozumitelné (např. *in situ, gravettien* apod.).

Archeologická terminologie neobsahuje jen výrazy spojené s artefakty a jejich vlastnostmi, ale jedná se také o výrazy spojené s oblastí teorie a metody. Spadaly by sem samozřejmě také výrazy z oblasti mezioborové spolupráce (např. architektury), tvorba takového „všeobjímajícího“ slovníku ale představuje nelehký a dlouhodobý úkol, který naši archeologickou komunitu teprve čeká. Tento slovník má být tedy jen základní pomůckou při práci s anglicky a německy psanou odbornou literaturou nebo při tvorbě cizojazyčného textu.

Literatura:

Košnar, L. 2005: Německo-český archeologický slovník. Praha: Karolinum.

Schebek, A. 2007: Deutsch-tschechische archäologische Terminologie. Německo-česká archeologická terminologie. Praha: Archeologický ústav AV ČR.

Použití zkratky:

KE – keramika

BI – broušená industrie

ŠI – štípaná industrie